

kot poseben oddelek svoje velike knjižnice. Zdaj dokončujejo natančni zapisnik avtografov in rokopisov.

Trgovski muzej so ustanovili Čehi v Pragi l. 1895. Tu se prirejajo poučna predavanja, odtod se v raznih krajih snujejo razstave češkega blaga itd. Muzej izdaje tudi glasilo „Obchodní listy“.

Peta mednarodna umetniška razstava v Benetkah.

Da bi privabljale tujce in nadaljevale svojo vlogo kot umetniško mesto, prirejajo Benetke vsako leto mednarodno umetniško razstavo. Letošnja razstava je bila otvorena z veliko slovesnostjo. Umetnike na glas so povabili, da se udeležijo razstave. O vzprejemu slik je odločevalo posebno raziščišče, kateremu je dal razstavni odbor navodilo, da sme vzprejemati samo take slike in kipe, ki imajo v resnici veliko umetniško vrednost. Raziščišče je tudi tako postopalo, in zato so se razni umetniki pritoževali zaradi odklonitve svojih slik. Odbor je ta spor rešil s tem, da je mnogo od raziščišča odklonjenih umetnin razstavil v posebni dvorani, češ, naj si občinstvo samo naredi svojo sodbo. Za vsakega prijatelja naj-novejše umetnosti je ta razstava jako zanimiva in poučna.

Pred vsem opažamo, da se secesija čisti in približuje treznejšim strujam. Sicer niso Italijani nikdar zašli tako daleč v secesijo, kakor Nemci, vendar je mlajša generacija tudi pri njih nastopila to strujo. Veliki klasični zgledi, katerih nudi Italija v tolikem izobilju, so pa vendar pomirjevalno vplivali na te burne novostrujarje. Sedanja razstava nam kaže res mnogo izbornih umetnin in prekaša ne le tretjo, katero sem tudi videl, ampak tudi druge svoje prednice v Benetkah.

Izložbena zgradba je zunaj mesta, v krasnem javnem vrtu. V edenindvajsetih večjih in manjših dvoranah so razstavljene umetnine na nov način, ki doslej še ni bil običajen. Po navadi so bile doslej slike ločene od kipov in razdeljene ali po umetnikih ali po strokah. Zdaj pa je vsaka dvorana zase pri-

rejena kot nekaj umetniški salon, v katerem so naj-različnejše umetnine zbrane v skupno celoto. To je za oko gledavčeve vsekako ugodnejše in ni tako utrudljivo; seveda je pa tudi presojanje posameznih umetnikov otežkočeno.

Ne bom našteval tu italijanskih umetnikov. Omenim samo Slovanov, ki so tu zastopani. Največjo pozornost zbuja velika slika Rusa Ilija Rěpina „Vade retro me, Satana!“ — gotovo ena najzanimivejših podob iz sodobnega slikarstva. Rěpin daje svojim obrazom najgloblje čustvene izraze. Posebno usmiljenja in trpljenja ne zna zdaj slikati noben sodoben umetnik s toliko globokostjo in iskrenostjo, kakor Rěpin. Pri tej sliki pa je Jezusa pretiraval. Slika ga po štiridesetdanskem postu, vsega izmučenega, z mrtvaško-vizionaričnim obličjem. Odrpta usta izražajo nekaj neskončno boleznega, in oči so zaprte; težko bi našli samozatajevanje še kod globlje izraženo. Za njim stoji satan, debela, ohola postava. Iz glave in iz oči mu šviga rdeč plamen, znamenje silne notranje strasti. Iz oblakov pa pristopijo, kakor lahne meglice, angeli, ki molijo Jezusa. Razstavni odbor je uvrstil to sliko genialnega Rusa na odlično mesto v glavni dvorani. Ruški kipar Pavel Trubecy je razstavil poleg treh manjših bronov velik mavčev sedeč kip kneza Galicina, impozantno, energično modelirano postavo. Poljak Kazimir Stobrowski ima tu več slik. „Nevihita se bliža“ je temna ne posebna podoba, pač pa je motiv iz varšavskega drevoreda krasno izdelan. Rusinja Tereza Feodorovna Riesova je razstavila tri kipe, med katerimi se odlikuje doprsje prof. Helmerja po izredno finem portretiranju. Hrvat Vlaho Bukovac je poslal dve sliki, ki pa pač ne spadata med njegova najboljša dela: dve nagi ženski postavi, med katerima bodi ena Magdalena. V Zapisniku umetnikov se Bukovac šteje med — Čeha!

Poleg Italije so izborno zastopani Nemci in Francozi, Angleži, zlasti Škoti, Amerikanci in Belgijci. Ob njih skoro izgine slovanska udeležba. Bilo bi pač želeli, da bi se slovanski umetniki dogovorili o udeležbah pri takih mednarodnih razstavah. Ali se naj ne udeležijo, ali naj pa nastopijo impozantno, da pokažejo slovansko umetnost v vsej njeni moči in razvitosti.

Dr. E. L.

